

Gedeputeerde Staten van
Provincie Noord-Holland
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Telefoon 14 075
www.zaanstad.nl

DATUM
ONDERWERP

6 augustus 2026
Windturbines Noorder IJplas en woningbouw Achtersluispolder

Geacht college van gedeputeerde staten van Noord-Holland,

Wij hebben kennisgenomen van de uitspraak van de rechtbank Noord-Holland van 1 juni 2026 in de beroepsprocedure over de weigering van de VVGB en omgevingsvergunning voor de plaatsing van drie windturbines rond de Noorder IJplas. Hierin heeft de rechtbank Provinciale Staten opgedragen om een nieuw besluit te nemen over de VVGB en Gedeputeerde Staten opgedragen om een nieuw besluit te nemen op de aanvraag omgevingsvergunning.

Met het oog op deze nieuwe besluiten dient u bij uw belangenafweging nadrukkelijk rekening te houden met de impact van de plaatsing van windturbines tot 200 meter hoog op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving en in het bijzonder op de woningbouwontwikkeling in de Achtersluispolder.

Aanleiding

Sinds 2012 heeft Zaanstad er in het kader van het windpark Noorder IJplas op aangedrongen om rekening te houden met de gebiedsontwikkeling in de Achtersluispolder. Onze regio staat voor een grote woningbouwopgave. De Achtersluispolder is een woningbouwlocatie met regionaal en nationaal belang (NOVEX grootschalige woningbouwlocatie). Dit is vastgelegd in de BO MIRT afspraken van november 2022, in de ontwerp nota ruimte en de ontwerp provinciale omgevingsvisie.

Zaanstad is voornemens om hier levendige en toekomstbestendige buurten, waaronder het Sluiskwartier met 2.000 woningen, te ontwikkelen in een gezonde leefomgeving. Dit gebied is opgenomen in de verstedelijkings-strategie van de MRA (NOVEX MRA) en is door het Rijk aangewezen als doorbraak locatie om snel tot ontwikkeling te komen. Hiervoor heeft zowel het ministerie van VRO en I&W recent nog rijksmiddelen toegekend en zijn afspraken gemaakt over de realisatie van de woningen in het Sluiskwartier.

Naast deze recente (subsidie)afspraken zijn eerder al woondealafspraken over de Achtersluispolder gemaakt met de gemeenten in de MRA, de provincie Noord-Holland en het ministerie van BZK. U ziet dat er op verschillende tafels met de provincie Noord-Holland en het Rijk afspraken zijn gemaakt over woningbouw in de Achtersluispolder. Wanneer er windturbines in de Noorder IJ plas komen heeft dit consequenties voor de woningbouwplannen in het Sluiskwartier en kunnen de afspraken met Rijk en provincie Noord-Holland mogelijk niet nagekomen worden. Het niet kunnen nakomen van deze bestuurlijke afspraken doet afbreuk aan het vertrouwen dat nodig is voor een goede samenwerking.

Het milieueffectrapport dat is opgesteld ten behoeve van het windplan laat zien dat de windturbines een negatief effect zullen hebben op de leefomgeving. Zo is er onder andere sprake van slagschaduw, geluid en mogelijk ook hinder van nachtverlichting. In het Sluiskwartier zijn woongebouwen tot 70 meter hoog voorzien die vrij zicht zullen hebben op de 200 meter hoge windturbines. De turbines hebben impact op de natuur- en recreatiefunctie van de Noorder IJ-plas. De benodigde kwaliteit van het gebied en de mogelijkheid om hier een goed leef-, woon- en werkklimaat te creëren worden hiermee geschaad.

Achtergrond

Op 12 mei 2023 heeft het college van de gemeente Zaanstad advies uitgebracht aan de Omgevingsdienst over de vergunningaanvraag voor plaatsing van de windturbines rond de Noorder IJ-plas. Dit is in lijn met het standpunt dat Zaanstad sinds 2012 consequent heeft uitgedragen. Daarin hebben wij gewezen op:

- het belang van woningbouw in de Achtersluispolder voor Zaanstad en de regio en;
- het feit dat de gemeente Zaanstad daarbij een goed toekomstig woon- en leefklimaat nastreeft.
- het verzoek om met het windplan de transformatie van de Achtersluispolder tot woon-werklocatie niet te (ver)hinderen.

In november 2023 heeft de Zaanse gemeenteraad aan Provinciale Staten kenbaar gemaakt tegen de plaatsing van de windturbines te zijn.

Ons advies was mede gebaseerd op het onderzoek naar de economische impact van de windturbines op de woningbouwopgave. Omdat op dat moment nog geen concreet plan voorlag in het deelgebied Sluiskwartier in de Achtersluispolder zijn bij het beschrijven van de economische effecten de nodige aannames gedaan. Het destijds uitgevoerde onderzoek liet zien dat vanwege het stadium van de planontwikkeling en de vele onzekerheden het niet mogelijk was om harde conclusies te trekken. Wel was duidelijk dat er lokaal economische effecten zijn.

Huidige stand van zaken

Inmiddels zijn in de afgelopen jaren in de Achtersluispolder en specifiek in het gebiedsdeel Sluiskwartier de nodige stappen gezet. De ontwikkeling van het Sluiskwartier tot een gemengd woon-werkgebied met circa 2.000 woningen in Zaanstad is veel concreter geworden.

In januari 2025 zijn zowel het definitieve Perspectief Achtersluispolder en de startnotitie Sluiskwartier vastgesteld door de gemeenteraad. Medio 2025 is het Sluiskwartier/Achtersluispolder door de minister van VRO aangewezen als doorbraaklocatie voor woningbouw. In november 2025 hebben de ministers van VRO en I&W besloten om 64 miljoen aan Rijksbijdrage ter beschikking te stellen voor de aanleg van HOV ZaanIJ en Achtersluispolder ten behoeve van de woningbouwplannen in het Sluiskwartier. De subsidieverstrekking heeft plaatsgevonden op basis van een propositie door de gezamenlijke gemeenten Zaanstad en Amsterdam in het kader van de grootschalige woningbouwontwikkeling Havenstad en de realisatie van HOV ZaanIJ.

De startnotitie Sluiskwartier van januari 2025 markeerde de start van de transformatie van het noordoostelijke deel van het verouderde bedrijventerrein naar een hoogstedelijk, gemengd woon-werkgebied van circa 10 hectare. In eerste instantie is daarbij het plan uitgewerkt tot een Ontwikkelvisie/RPvE (Ruimtelijk Programma van Eisen). In lijn met de kaders die zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde startnotitie wordt op dit moment gewerkt aan de afronding hiervan. Besluitvorming in de Zaanse gemeenteraad over de ontwikkelvisie/RPvE is voorzien in het najaar van 2026. Hierna zal het beeldkwaliteitsplan en het omgevingsplan worden opgesteld en ter besluitvorming worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Effecten windturbines op gebiedsontwikkeling

Zaanstad draagt met de ontwikkeling van het Sluiskwartier bij aan het oplossen van de nijpende wooncrisis in de eigen gemeente, maar ook in de regio. Naast woningaantallen is ook de kwaliteit van de leefomgeving daarbij van groot belang. Hiermee bouwen we buurten en wijken waar ook in de toekomst prettig gewoond en verbleven kan worden. De kwaliteit van de leefomgeving wordt niet alleen bepaald door de kwaliteit van de directe woonomgeving, maar ook door nabijgelegen gebieden voor groen en recreatie zoals de Noorder IJ-plas. Plaatsing van windturbines op deze locatie beïnvloedt de omgevingskwaliteit negatief en heeft daarmee consequenties voor de haalbaarheid van de woningbouwplannen in het Sluiskwartier.

Tenslotte

We vertrouwen erop dat u de actuele stand van zaken zoals geschetst in deze brief meeneemt in uw besluitvorming. Graag maken wij op korte termijn met u een afspraak om de plannen voor het Sluiskwartier nader toe te lichten en mogelijke vragen te beantwoorden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Zaanstad

Namens deze,

mr. J.J.A. Dunselman
Gebiedsmanager Zaanstad Zuid